

Ministrstvo za finance
Župančičeva ulica 3
1000 Ljubljana

ZADEVA: Odgovor na Stališče Ministrstva za finance glede stavkovnih zahtev kmetov na davčnem področju (dopis z dne 20. 4. 2023)

Spoštovani!

Prejeli smo vaš dopis, v katerem ste se opredelili do naših zahtev in predlogov za spremembo predpisov. Vaše odgovore smo na kmetijskih nevladnih organizacijah preučili in vam podajamo stališča.

1. Zahteva za izvzetje OMD plačil iz obdavčitve

Stališče MF:

MF vztraja pri stališču, da so težji pridelovalni pogoji upoštevani pri izračunu KD. Izpostavlja se tudi dejstvo, da se zaradi težjih pridelovalnih KD pavšalno zniža s korekcijskim faktorjem, zato bi izvzetje iz obdavčitve povzročilo neenakost med zavezanci. Zaradi učinka okoljske podpore je možno pripoznati zgolj 50% oprostitev obdavčitve izplačil iz naslova OMD.

Stališče nevladnih organizacij:

Že v času sprejemanje nove ZDoh se je poudarjalo, da metodologija izračuna katastrskega dohodka od leta 2016 temelji na ekonomskem izračunu, ki predstavlja pavšalno oceno tržnega dohodka glede na proizvodno sposobnost zemljišča. Posamezni vrsti dejanske rabe so tako pripisani konkretni pridelki iz ekonomskega izračuna. Tako se izračuna katastrski dohodek za hektar posamezne vrste dejanske rabe pri čemer je znesek korigiran z bonitetno oceno zemljišča. Ponder upoštevanja težjih pridelovalnih pogojev je izrazito nizek in nikakor ne izraža višjih stroškov in zmanjšanega pridelka na območjih OMD.

Pred spremembo ZUKD je bila Slovenija razdeljena na 42 okrajev, pri določanju bonitetnih točk pa je cela Slovenija eno območje, kar pomeni, da se mikro lokacija bistveno manj izraža in s tem tudi vpliv težjih pridelovalnih pogojev. Ekonomski izračun je enak ne glede na to ali zemljišče leži na območju s težjimi pridelovalnimi pogoji ali ne, korigiranje z bonitetnimi razredi pa premalo natančno upošteva samo lokacijo, kar pomeni premajhno upoštevanje vpliva kvalitete tal, klime, reliefa ter drugih posebnih vplivov (skalovitost, poplavnost, sušnost, ekspozicija zasenčenost, odprtost in zaprtost zemljišč).

Plačila OMD dosegajo le med 38 in 60 % višine plačila, ki bi jih morale kmetije prejeti glede na kalkulacije, izdelane na podlagi višjih pridelovalnih stroškov in izgubo prihodka zaradi pridelave ne območju težjih pridelovalnih pogojev.

V okviru izračuna katarskega dohodka se torej težji pridelovalni pogoji upoštevajo v bistveno prenizkem deležu, kar ob upoštevanju dejstva, da izplačila OMD ne pokrivajo dodatnih stroškov in zmanjšane pridelke na teh območjih nujno pomeni, da so izpolnjeni pogoji za davčno oprostitev. OMD plačila niso dohodkovna plačila ampak pomenijo zgolj delno pokrivanje stroškov, da se tudi zaradi skupnega družbenega interesa ohrani kmetovanje na teh območjih.

ZUKD se v času sprejemanja novele ZDoh ni spreminjal. Torej, argumenti, da je glavni razlog za potrebo po obdavčitvi v dejstvu, da so težji pridelovalni pogoji že upoštevani v izračunu KD ne vzdržijo, saj je do novele ZDoh veljalo, da so OMD izplačila v celoti izključena iz obdavčitve. MF tako enako dejansko stanje enkrat tolmači na način, da so težji pridelovalni pogoji že upoštevani pri izračunu KD, v preteklost pa so bili težji pridelovalni pogoji (ob enaki logiki izračuna KD), razlog za oprostitev.

Nevladne organizacije s področja kmetijstva še naprej vztrajamo pri spremembi ZDoh-2 in izvzetju OMD plačil iz obdavčitve.

2. Iz obdavčitve se izključijo neposredna plačila, intervencija za vzpostavitev kmetijskega gospodarstva mladih kmetov, medgeneracijski prenos znanja

Stališče MF:

MF v svojem odgovoru zapiše, da subvencije predstavljajo prihodek in hkrati del dohodka kmetijskih gospodarstev. Izključitev subvencij bi predstavljala polovično zmanjšanje obdavčljivega dohodka kmetijske dejavnosti, to bi bila neupravičena razbremenitev napram drugim subjektom.

Stališče nevladnih organizacij:

Sprememba ZDoh-2 je smiselna, saj kmetijstvo zaradi osnovnega poslanstva pridelave hrane predstavlja dejavnost v javnem interesu, zato je z različnimi spodbudami in finančnimi razbremenitvami potrebno zagotoviti okolje za opravljanje te dejavnosti (visok trend opuščanja dejavnosti, visok delež starejših lastnikov). Že v času usklajevanja zadnje novele ZDoh so se strani nevladnih organizacij predlagale davčne oprostitve za neposredna plačila ter intervencije za mlade in medgeneracijski prenos znanja (za mlade in medgeneracijski prenos znanja je davčno oprostitev predlagal tudi MKGP).

V Sloveniji je mladih gospodarjev, starih do 35 let, le 4,6 %, kar nas uvršča pod povprečje EU, ki je 6 %. Pod evropskim povprečjem smo tudi glede na razmerje kmetov, mlajših od 35 let, v primerjavi s kmeti starimi nad 65 let. Podatki kažejo na dejstvo, da starostna struktura nosilcev kmetijskih gospodarstev pomembno vpliva na produktivnost dela v kmetijstvu, saj je povprečna ekonomska velikost kmetij v Sloveniji najvišja v starostni skupini gospodarjev od 25 do 34 let (dobrih 31.000 EUR SO). Pri mlajših nosilcih KMG pa je v primerjavi s starejšimi opazen tudi trend k večji specializaciji. Povprečna velikost kmetijskega gospodarstva v EU je 16,5 ha, medtem, ko je povprečno slovensko KMG v letu 2020 obdelovalo 7 ha kmetijskih zemljišč, zgolj manj kot 6 % slovenskih kmetij obdeluje nad 20 ha. V povprečju mladi kmet, obdeluje 16,5 ha kmetijskih zemljišč, kar je trikrat več kot obdeluje povprečno slovensko KMG.

V obdobju izvajanja Programa razvoja podeželja RS 2014-2020 ni bilo možnosti, da bi tudi prenosniki, ki predajo kmetijo svojemu nasledniku in s tem prispevajo h generacijski

pomladitvi na slovenskih kmetijah, prejeli podporo, kot so jo lahko prejeli v okviru ukrepa - Zgodnje upokojevanje kmetov (PRP 2007 2013). Za obdobje 2023-27 se je pred EK uspešno zagovarjalo intervencijo (IRP30) preko katere se bo dodeljevalo podporo prenosnikom, ki bodo prenašali znanje in izkušnje, specifične za posamezno KMG mladim kmetom - prevzemnikom. Znanje in izkušnje bodo prenašali na mlade kmete istočasno, ko bodo mladi kmetje izpolnjevali poslovni načrt v okviru intervencije za mlade kmete (IRP24).

Nevladne organizacije s področja kmetijstva še naprej vztrajamo pri spremembi ZDoh-2 in izključitvi neposrednih plačil, plačila intervencije za vzpostavitev kmetijskega gospodarstva mladih kmetov in plačila za medgeneracijski prenos znanja iz obdavitve.

3. Upoštevanje investicij pri olajšavah

Stališče MF:

Kljub načelnemu cilju, da se kmetijska dejavnost obravnava enako kot druge dejavnosti že sedaj, glede investicijske olajšave, za kmetijstvo veljajo določene posebnosti.

Stališče nevladnih organizacij:

Zahteva po dvigu davčnega praga glede investicijskih olajšav je upravičena saj pomeni, da bi kmetije v primeru obsežnejših investicij hitreje dosegale ekonomske učinke. Kmetije bi se tako tudi lažje prestrukturirale in prilagajale svojo dejavnost vse bolj zahtevnim okoljskim standardom ter lažje sledile izzivom podnebnih sprememb.

Nevladne organizacije s področja kmetijstva še naprej vztrajamo pri ustrezni spremembi ZDoh-2.

4. Povečanje bonitetnih točk kmetijskih in gozdnih zemljišč

Stališče MF:

V skupnem stališču MKGP, MF in GURS sporočate, da bo GURS skupaj z MKGP po Programu dela državne geodetske službe za leto 2023 izvedel projektno nalogo na temo sistematične izboljšave sloja enakih bonitet. Za davčno leto 2022 menite, da so bonitetne točke podatek uradne javne evidence, ki na vsakokratni presečni datum predstavlja verodostojno in zaupanja vredno informacijo tudi za upravne zadeve, zato glede uporabe teh podatkov za izračun katastrskega dohodka na presečni datum, ki je relevanten za davčne predpise (30. 6. 2022 za preteklo davčno leto) ni pravne podlage za njihovo neupoštevanje.

Stališče nevladnih organizacij:

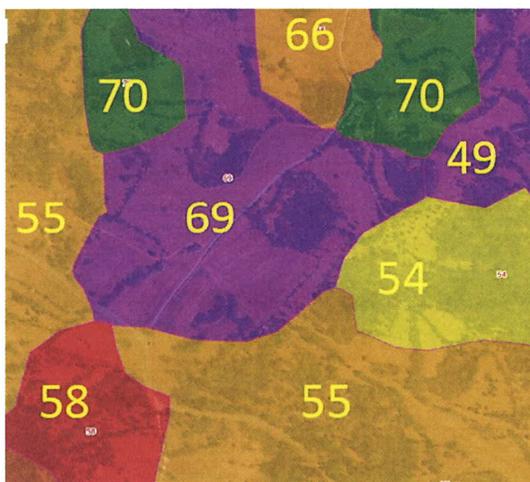
Stališče MKGP, MF in GURS je v nasprotju z vsemi opozorili in predlogi nevladnih organizacij, ki smo jih izpostavili že v januarju 2023 in jih ponavljali vse do zadnjega poziva v začetku aprila:

- pri izračunavanju bonitetnih točk GURS za 30. 6. 2022 ni upošteval posebnih okoliščin (20. člen Zakona o katastru nepremičnin; za kmetijska zemljišča upoštevajo skalovitost, poplavnost, sušnost, ekspozicija, odprtost in zaprtost, zasenčenost in vetrovnost, za gozdna zemljišča pa skalovitost, poplavnost in sušnost). Neupoštevanje posebnih okoliščin je problematično zlasti glede skalovitosti na kraških delih Slovenije (Primorska, Notranjska, Dolenjska), kar priznava GURS v odgovoru št. 02150-74/2023-2552-4 z dne 8. 3. 2023. GURS navaja: »Na območjih bonitete, na katerih je zaznana povečana skalovitost je možno upoštevati tudi skalovitost, območja je možno izločiti in posebej oceniti. Na površinah, na katerih se

poleg skalovitosti pojavlja tudi debel skelet in skale (npr. k.o. Križ), se v skladu s pravilnikom upošteva le skalovitost in ne površinski skelet. Območja smo vključili v plan del. Območja bomo preverili in podatek o boniteti zemljišč ustrezno korigirali z upoštevanjem posebnih vplivov (skalovitost).«,

- podrlo se je relativno razmerje med manj produktivnimi in bolj produktivnimi zemljišči, saj ima po novem pašnik ali gozd (manj produktivna zemljišča) lahko tudi višjo boniteto kot zemljišče, kjer imamo njivo, vinograd, oljčnik ali vrt (bolj produktivna zemljišča), smiselno enako velja za gozdna zemljišča (navedeno ponovno opozarjamo s slikami in informacijo o novih bonitetnih točkah za primorske in štajerske njive ter gozdove),
- neustrezna je rešitev v Zakonu o katastru nepremičnin za t.i. območja enakih bonitet, kjer se zaradi aktivnost enega lastnika spremenijo bonitetne točke več lastnikom v okolici preverjane nepremičnine.

Poleg dejstva, da GURS ni upošteval posebnih okoliščin, so se lastniki nepremičnin o novih bonitetnih točkah seznanili šele po 30. 6. 2022 in sicer z vpogledom v spletno stran GURS Prostor, ki je deloma zaživela sredi poletja 2022, dokončana je bila šele novembra 2022. Davčne obveznosti iz naslova opravljanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti se ugotavljajo na dan 30. 6. v letu, za katero se dohodek ugotavlja. 147. člen Ustave podaja državi pooblastilo za predpisovanje davkov, poleg tega je ta določba namenjena varstvu davčnih zavezancev, ker zahteva, da je njihov pravni položaj glede davčnih obveznosti pravočasno, jasno in predvidljivo razviden že iz zakona. Predpisovanje davkov ne zajema le uvedbe davka in določitve njegovih elementov (predmeta obdavčitve, davčne osnove, davčnih zavezancev in davčne stopnje), temveč zahteva tudi, da mora biti iz zakona razvidno in predvidljivo, kaj in kdaj država zahteva od davčnega zavezanca. Navedeno smiselno velja tudi za bonitetne točke, to je za podatke, ki so osnova za določanje katastrskega dohodka oziroma davčne osnove za dohodnino, davčne osnove za pristojbino za gozdne ceste in druge obveznosti ali pravice (najemnina pri Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov, socialni transferji, razlastitveni postopki idr.).

Kosovelje pri Dutovljah na Krasu

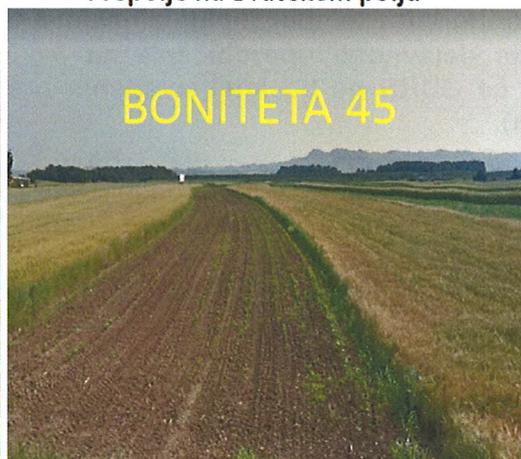
Dravsko polje pri Kidričevem

Hudi Log na Goriškem Krasu

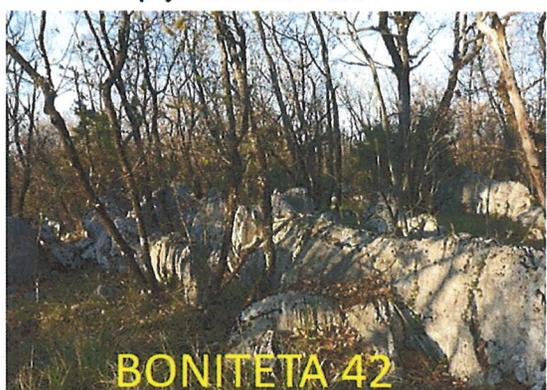
Parcela št. 1/386 k.o. 2328 Opatje selo

Prepolje na Dravskem polju

Parcela št. 502 k.o. 714 Prepolje

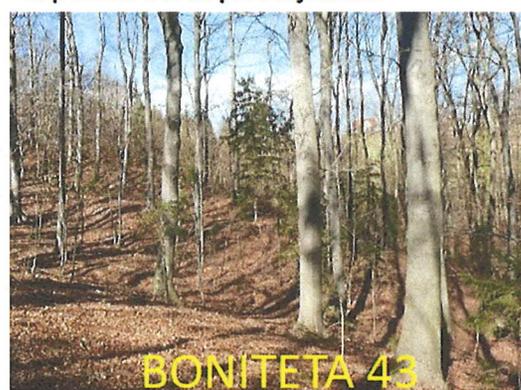
Filipčje Brdo na Krasu

Gozdna parcela št. 1243 k.o. 2435 Križ
Rastiščni koeficient: 1
Lesna zaloga: 64 m³/ha
Prirastek: 2,02 m³/ha/leto

Vir: interno gradivo KGZS

Laporska Gorca pri Poljčanah

Gozdna parcela št. 821/75 k.o. 768 Hošnica
Rastiščni koeficient: 11
Lesna zaloga: 558 m³/ha
Prirastek: 14,78 m³/ha/leto

Ne moremo se strinjati z vašimi navedbami, naj se spodbudi lastnike kmetijskih in gozdnih zemljišč, da sami preverijo nove podatke o boniteti njihovih zemljišč, in v primeru, da ti ne odražajo dejanskega stanja, sprožijo katastrski postopek spremembe območja bonitete zemljišča oziroma spremembe bonitetnih točk. Prelaganje odgovornosti za podatke, ki jih je dolžan s svojimi analizami na podlagi natančnih podatkov pripraviti GURS in pri tem upoštevati tudi posebne okoliščine iz 20. člena Zakona o katastru nepremičnin, na lastnike zemljišč je neprimerno, še posebej zato, ker je za kraške nepremičnine GURS v odgovoru 8. 3. 2023 že podal informacijo, da so bonitetne točke zaradi neupoštevanja posebnih okoliščin napačne. Poleg tega je preverba spremembe bonitetnih točk pri geodetskem podjetju plačljiva storitev, ki za lastnika običajno predstavlja (pre)visok strošek.

Zahtevamo, da GURS bonitetne točke po novem Zakonu o katastru nepremičnin po uradni dolžnosti sam kritično preveri, tudi na terenu, še posebej tam, kjer je razlika v bonitetnih točkah na parcelah višja ali nižja od 20 bonitetnih točk glede na bonitetne točke, ki so bile v veljavi do 30. 6. 2022.

Preverjene bonitetne točke naj FURS za določitev katastrskega dohodka in posledično odmero dohodninske obveznosti iz naslova opravljanja osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti uporabi šele za davčno leto 2023 v pomladi 2024 (ali celo kasneje, če GURS ne bo imel izvedenih preverb podatkov in upoštevanja posebnih okoliščin).

Za izvedbo obdavčitve v letošnjem letu za davčno leto 2022 naj FURS uporabi podatke, ki so bili v evidencah GURS zapisani pred zapisom novih bonitetnih točk. Smiselno enako naj velja za vsa druga področja, kjer se uporabljajo podatki o bonitetnih točkah.

5. Zelenjadnice naj bodo obdavčene kot njive

Stališče MF:

Posebne kulture so v ZUKD-2 določene kot finančna ugodnost, ki omogoča pavšalno obdavčitev tudi za pridelovalce zelenjadnic, katerih pridelava je izrazito dohodkovno intenzivna. MF poudarja tudi, da so bile vse rešitve usklajene s pridelovalci zelenjadnic. Z letošnjim letom je sprememba samo glede zajemanja površine posebnih kultur. Predlog, da so zelenjadnice obdavčene enako kot njive, ni sprejemljiv.

Stališče nevladnih organizacij:

Na delovnem sestanku je sicer bila pojasnjena ureditev glede KD in evidenc posebnih kultur, niso pa bile predstavljene rešitve, ki bi vodile do nižjih obdavčitev pridelovalcev zelenjave in zelišč.

Davčne obremenitve pridelovalcev zelenjave in zelišč so previsoke. Panoga je sicer delovno intenzivna, vendar je v razmerah globalnega trga dohodkovno čedalje šibkejša. Metoda, kot je bila zastavljena z ZUKD-2, ko se KD od pridelave zelenjadnic in zelišč določi kot 1,3-kratnik KD za trajne nasade, se v sedanjih razmerah ne kaže kot ustrezna. Glede na nizko samooskrbo z zelenjavo in zelišči v Sloveniji in zahtevne razmere na trgu, bi pričakovali nižje obdavčitve in obravnavo kot pri poljščinah ter s tem vzpostavitev spodbudnejšega okolja za pridelavo zelenjave in zelišč v Sloveniji.

Nevladne organizacije s področja kmetijstva še naprej vztrajamo pri ustrezni spremembi ZUKD-2.

6. Katastrski dohodek – povečanje priznanih stroškov

Stališče MF:

V izračunu KD se upošteva stroške v višini 90 % prihodkov, v gozdarstvu 80 % prihodkov – takratni politični dogovor. MF trdi, da ekonomski izračun v dolgoletnem povprečju izkazuje zgolj 80 %, v gozdarstvu 60 % stroškov. Zahteva po priznanju 93 % priznanih stroškov se ocenjuje kot neupravičena.

Stališče nevladnih organizacij:

Argumenti za vztrajanje pri pobudi – javni interes po pridelavi kvalitetne slovenske hrane, dvig samooskrbe, opuščanje kmetijske dejavnosti, zaraščanje krajine. Ugodno davčno okolje bi pomenilo zaščito kmetijske dejavnosti.

Nevladne organizacije s področja kmetijstva še naprej vztrajamo pri ustrezni spremembi ZUKD-2.

7. Davek na nepremičnine

Stališče MF:

Iz MF sporočate, da bo potrebno o nepremičninskem davku (za kmetijska in gozdna zemljišča ter kmetijske stavbe) še razmisliti, npr. v smislu ugodnejše tržne vrednosti, z nižjimi stopnjami davka ali izvzemom kmetijskih in gozdnih zemljišč iz obdavčitve.

Stališče nevladnih organizacij:

Pozdravljamo odločitev, da se uvedba davka na nepremičnine zamakne, še posebej v luči nedavno izdane odločbe Ustavnega sodišča RS, št. U-I-262/19-9 z dne 6. 4. 2023, s katero je bil razveljavljen drugi odstavek 12. člena Zakona o množičnem vrednotenju nepremičnin glede upoštevanja »trenutnih značilnosti trga nepremičnin« in »trendov gibanja trga nepremičnin«.

Pri davku na nepremičnine je stališče kmetijstva že več let jasno: z davkom ne morejo in ne smejo biti obremenjena osnovna proizvodna sredstva za pridelavo hrane. Pričakujemo, da bo to stališče slišano in upoštevano.

8. Odpis KD za leti 2022 in 2023 v višini 50 %

Stališče MF:

MF zahtevo ocenjuje kot neutemeljeno – nihanja v pridelavi trenutna ureditev že upošteva, saj se KD vsake tri leta izračuna na podlagi drsečega povprečja podatkov ekonomskega izračuna. Odmerjena je tudi že bila akontacija dohodnine za leto 2022 – spremembe bi povzročile velike administrativne in finančne obremenitve za FURS. Kmetijski sektor pa je iz razloga agresije v Ukrajini v letu 2022 že prejel različne podpore.

Stališče nevladnih organizacij:

Ekonomski položaj kmetijstva se je zaradi agresije v Ukrajini in posledično nevzdržnih razmer, predvsem pri nabavnih pogojih (visoke cene krmil, gnojil in ostalega repromateriala, goriv in elektrike), močno poslabšal. Izplačane podpore so pokrile samo manjši del nastalih izgub, ki so posledica cenovnih in tržnih sprememb zaradi agresije v Ukrajini.

Nevladne organizacije s področja kmetijstva še naprej vztrajamo delnemu odpisu KD za leti 2022 in 2023.

DOVOLJ JE!

Ljubljana, 10. maj 2023

Sindikato kmetov Slovenije

Zadružna zveza Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Zveza Slovenske podeželske mladine

Zveza kmetov Slovenije

Poslano:

- naslovniku, po e-pošti: gp.mf@gov.si
- arhiv, tu

V vednost:

- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: gp.mkgp@gov.si